

MEDLEMSBLAD FOR RYFYLKE LODGE 8 - 023

SONS OF NORWAY DISTRIKT 8

Vårt organisasjonsnummer: **988997382**
Ved bruk av Grasrotandelen må organisasjonsnummer oppgis

Bank - Hjelmeland Sparebank: Konto 3353 22 23259

OKTOBER 2014 – Årgang 17 (stiftet 1997)

SONS OF NORWAY ble stiftet i Minnesota i 1895, og fikk Norge som distrikt nr. 8 i 1982. Foreningen har i dag over 390 lokalforeninger/lodger i USA (D1-D6), Canada (D7+D4) og Norge D8. Medlemstallet totalt er 59300. I Norge er det 16 lokale lodger i drift, med et samlet medlemstall på ca. 1300. Vårt fremste mål er å opprettholde kontakten med det norske Amerika, og arbeide for å sikre/dokumentere emigrasjons-historien som en viktig del av vår nyere norske historie. Det er i dag like mange norskættede i USA som det er nordmenn i Norge. Fra «alle» bygder og byer i Norge reiste folk til Amerika i tiden 1825 – 1925.

Sons of Norway's Hjemmesider:

www.sonsofnorway.com
www.sonsofnorway8.com/

DET BLIR LODDTREKKNING

UNDER MEDLEMSMØTET
OG
GEVINSTER ØNSKES

PÅ FORHÅND –
MANGE TAKK

PRESIDENTEN HAR ORDET

Gode medlemmer i Ryfylke Lodge.
Takk for sist!

Me har lagt bak oss ein sommar av det sjeldne og så langt har hausten vore av same slaget.

To turar til Nilsebu i september og ein flott tur langs Lysefjorden frå Preikestolhytta til Songesand med gryande haustfargar, er gode minne!

Eidsvoll lodge feira 30 år 13. september. Underteikna tok turen over fjellet og deltok i feiringa. Denne helga var og avslutning av det store grunnlovsjubileet og det var ei oppleving å vera på Eidsvoll den dagen i eit flott haustvær. Mykje folk og mykje aktivitet. Omvisning i den nyrestaurerte Eidsvollbygningen var interessant, og eit innslag som blei kalla "Statsministermøte", med Kåre Willoch, Kjell Magne Bondevik og Torbjørn Jagland, der dei reflekterte over temaet FRIHET, var for meg ei givand stund.

På den heimlege arena opplevde eg besøket på Norstone som interessant. Me vart svært godt mottatt og det er nok mange i området vårt som ikkje er klar over dimensjonane på det dei driv med. Det overraskande for meg er at ei verksemd som lagar så store "sår" i terrenget, er så lite synleg!

Neste møte vert på skulen i Bjørheimsbygd. Odd Harald vil kåsere under tittelen "Glimt frå Amerika". Kva som gøymer seg bak tittelen står tilbake å sjå, men kjenner eg Odd Harald rett, vert det interessant!

Me har ført eit omflakkande liv det siste halvåret, med møte i Årdal, tur til Rosendal, sommar møte i Mølleparken og bedriftsbesøk i Nordmarka. Møtet i oktober og november blir på skulen, så får me etter det avgjera om me vil fortsetja der, eller flytta tilbake til Vaulali.

Vel møtt i Bjørheimsbygd 8. oktober!

Sigbjørn

INNHold:

Presidenten har ordet	1
Styret	2
Annonser	2, 4 og 8
Ref. fra Norstone-møtet	3 og 5
Me dreg til Amerika	4
Gratulerer	5
Aktivitetsskalender høsten 2014	5
USA Fox River, Sons, Klipp	6
Gammelnytt	7
Velkommen til medlemsmøtet	8

**VÅRE ANNONSØRER STØTTER OSS –
DU BØR ETTERSØRRE DERES TJENESTER**

Styret for Ryfylke Lodge 2014

President
Sigbjørn Schmidt
4137 Årdal i Ryfylke
s.schmidt@online.no
Tlf. 51752446 / 95267992

Visepresident
John Harry Hevrøy
Fjellsv. 11B
4100 Jørpeland
johhevro@online.no
Tlf. 51747761 / 90825915

Sekretær
Jens Inge Børkja
Børkja
4130 Hjelmeland
jens.borkja@inbox.com
Tlf. 45228963

Kasserer
Ingrid Engedal
Ekornvegen 3
4100 Jørpeland
ingrid.engedal@lyse.net
Tlf. 90183024

Aktivitetsleder
Astrid Sagård
Ryfylkevegen 2662
4120 Tau
astrid.sagaard@gmail.com
Tlf. 951 45 914

Marshall / Matr.forv.
Pål Barkve
Ryfylkeve. 2560
4120 Tau
Tlf. 51746415 / 95253972

Redaktør
Kåre Abrahamsen
Varhaugvegen 9
4120 Tau
ksa@lyse.net
Tlf. 51746215 / 98476287

Rådgiver
John Harry Hevrøy
Fjellsv. 11B
4100 Jørpeland
johhevro@online.no
Tlf. 51747761 / 90825915

Redaksjonskomité
Anna Børkja
Børkja
4130 Hjelmeland
anna.borkja@bluezone.no
Tlf. 47900331
og
Odd Harald Olsen
4130 Hjelmeland
o-haral@online.no
Tlf. 51750512 / 90751907

POST:
Ryfylke Lodge 8-023
Sigbjørn Schmidt
4137 Årdal i Ryfylke

MØTETIDER:
Normalt 2. onsdag hver måned
Sted ???....(kunngjøres i bladet)

Link til medl.bladet:
Strand Hist. og Ættesogelag:
<http://www.strandhistorie.no/>

**ULLESTAD OG JANSEN
TRANSPORT AS**
VIKANESSET SØR - 4130 HJELMELAND
TLF 51 75 00 55 - FAX 51 75 00 46

Jansen Betong a.s.
4130 Hjelmeland
Tlf. 51 75 22 61 / 909 21 446
Fax. 51 75 01 59
Betongarbeid - Naturstein - Fliser

**STRAND
Autosalg**
Alt innen nyere biler
Bergtun 1
4120 Tau
Tlf.: 51749500
www.strandautosalg.no

STØPESAND, PUKK OG GRUS
Henter du ved våre sandtak i Jøsenfjord eller Årdal

Er det noe du lurer på?
Ta kontakt med vår avdeling i Årdal:
51 75 42 00 / 51 75 42 01

NORSTONE
HEIDELBERGCEMENT Group
www.norstone.no

**STRAND
BYGG AS**
Nordmarka - 4120 Tau
Telefon 51 74 36 00 - 920 79 310 - 11-12

Velkommen til

TAU PIZZAKAFÉ
PIZZA - KEBAB - SALAT - HAMBURGER - BAGUETTE
Åpningstider: onsdag (10-23) / torsdag (12-23)

TAU PIZZA KAFÉ
Ryfylkeveien 1986
4120 TAU.
Tlf.: 51 74 67 16

OAK
Årdal Landbruk

Verksted - Traktorer,
redskaper, motorsager
m.m.

Åpningstider:
Mand-fred 08-16, lørdag 10-13
Telefon 51 75 26 40

SKAL DU TIL USA?

Kontakt
Sons of Norway hovedsamarbeidspartner
for våre gunstige avtalepriser:

USA EXPERTEN
OK REISER
Elleværen 21, 4480 Kvinesdal
Tlf. 36360204, Faks 36361603
www.usaexperten.no

Flybillletter - Hotell - Leiebiler
Tlf + 47 38 35 02 04 -
www.usaexperten.no
epost: firmapost@usaexperten.no

Sterling White Halibut AS
Hundsnes, NO-4130 Hjelmeland
Norway

Tel.: +47 21 56 23 00
Fax: +47 21 56 22 01

www.marineharvest.com
www.sterlingwhitehalibut.com

Hjelmeland Sparebank
ryfylkebanken

Stikk innom og ta en prat med oss om:

- Bank og Forsikring
- Sparing og Lån
- Leasing
- M.m.

Hovedkontor: 4130 Hjelmeland
Telefon sentralbord: 51 75 44 00
Salgskontor Jørpeland – Oldeidegården
4100 Jørpeland
Telefon sentralbord: 51 74 55 50
Åpningstid: 09:00-15:00 man-fre

Referat frå medlemsmøte og bedriftsbesøk på Norstone onsdag 10. september 2014

I alt 36 stk. inkl. heile styret møtte opp ved kontora til Norstone i Nordmarka på Tau. Der vart me godt mottekne av selskapet sine representantar, Jan Idar Apeland og Gaute Guddal.

I samla tropp vart me kjørte i buss rundt på heile anlegget deira i Nordmarka. Buss-sjåfør var "vår eigen" Leiv Voster. Apeland leia turen og orienteringa både undervegs og i lokala deira etterpå. Han eigde i si tid Norsk Sand og har følgd med «på lasset» ved seinare oppkjøp og kan litt om alt, dvs. han har mykje kunnskap totalt sidan han har vore med frå starten av 1970-talet. Guddal som er både bruddleiar og bergsprengingsleiar, følgde opp med detaljkunnskap om arbeidet både i steinbrotet og elles på anlegget. På grunn av at noko utstyr var i ustand den kvelden, var det mindre aktivitet på anlegget enn ved normal drift. Dette gav betre høve for oss til å få koma nært innpå ved omvisninga.

Starten for pukkverket i Nordmarka var på 1980-talet, men dagens steinbrot ovanom vegen, ca. 2 km opp frå sjøen, starta i 1998. Eigenskapane i dette fjellet er spesielt gode ved bruk i asfalt, og ikkje minst då i samband med bruk av piggdekk. Elles blir det levert masse både til veg, betong, jernbanepukk og offshore-materiell. Mesteparten går til utlandet. Dei leverar til heile Europa.

Det var enorme dimensjonar både over det tekniske utstyret og arbeidet som var gjort i fjellet. Steinbrotet framstod som eit gigantisk amfi, med 14 meter høge trinn oppover i fjellsida. Avreinsking av fjellet før sprenging er eit svært krevjande og hardt arbeid og blir gjort med innleigd hjelp. Også boring og sprenging er innleigd. Boringa skjer med 2 – 3 riggar samtidig. Sprengstoffselskapet kjem frå Spania. Det blir brukt opptil 64 tonn flytande sprengstoff i kvar salve. Ei slik savle fekk me sjå på video etterpå. Fjellet lyfta seg i ei bølgjande rørsle og vart liggjande som ei avlang steinrøys etterpå.

Etter sprenging vert desse steinmassane transportert ned til knuseanlegget på 2 til 3 dumperar som går i eitt heile tida. Dumperane er eigde av selskapet sjølv og lastar 100 tonn kvar i eit lass. Dei eig også lasteshovelen som veg 100 tonn, er lang som eit vogntog og kostar 11 mill. kroner.

Grovknusaren K1 tek imot eitt lass om gongen, dvs. 100 tonn, og knuser opptil 1 m³ store steinar. Stålkvaliteten på slitedelane i knusaren er svært viktig. Utskifting er dyrt og krev mykje arbeid. Etter grovknusinga går massane på lange transportbelte innom andre knusarar som lagar massar med mange forskjellige kornstorleikar - opptil 64 mm. Me kjørte forbi digre haugar av desse massane ned mot utskipningsanlegget. Der vart båtar av storleik 500 - 30.000 tonn lasta med ein kapasitet på opp til 2.000 tonn i timen, men gjennomsnittet låg på ca. 1.500 tonn/time.

Me fekk også koma inn på kontrollrommet som var fylt opp med dataskjermer. Operatøren følgde heile tida med på prosessane rundt om på anlegget. Det er svært viktig for drifta at eventuelle feil blir oppdaga umiddelbart og ikkje minst kvar feila er, slik at skadane på anlegget ikkje blir for omfattande. Omtrent alt er automatisert for å få mest mogleg rasjonell og effektiv drift. Uønska stans i anlegget kan vera svært kostbart. Difor er det prosedyrar for stopp av anlegget på faste dagar med preventivt vedlikehald. Normalt er det døgn drift på anlegget, utanom nokre spesielle helger i løpet av året. Drifta er litt redusert for tida. Det som skjer i ute i den store verda kan på kort varsel få innverknad for drifta på Tau, slik som nå i samband med uroa i Ukraina.

Det er det tyske selskapet Heidelberg som eig Norstone. Dei har mange tusen tilsette totalt. I Norstone arbeidar det i dag 140-150 personar, av desse er det 40-50 på Tau. Selskapet hadde i 2013 ein omsetnad på 730 mill. kroner og produksjon av 6,8 mill. tonn masse. Selskapet består av 10 pukkverk og 4 terminalar rundt om i store delar av landet, m.a. her på Tau, i Årdal, Jøsenfjorden, Askøy, Dimmelsvik i Rosendal, Forus, Dirdal m.fl. Dei eig også 50% av Norsk Stein i Suldal som er ein konkurrent, men som dei også samarbeidar med. Hovudkontoret i Sandnes driv med sal og befrakting, både for intern og eksternt last og hadde ein omsetnad på 240 mill. kroner i 2013. Mekanisk vedlikehald gjer dei sjølv, og dei har også eige laboratorium. Til grunneigarane betalar Norstone pr. tonn utteke fjell, og tek dermed risikoen for kvaliteten av massane sjølv. Dei kjerneborar for fleire millionar kroner kvart år for å sjekka kvaliteten. Det er små marginar, men store mengder som skaffar resultata. Difor er det også viktig å få seld ut alle massar, også finstoffet som i utgangspunktet er eit problem dei vil ha minst mogleg av.

Norstone er opptekne av HMS i all si drift. I tillegg er dei opptekne av miljøet. Dei har oppsamling av slam i eigne slambasseng, og så har dei til dømes bygd "svalehotell". Dei har sett opp fleire tårn med sand der sandsvaler kan byggja reir. Anlegget er førebels avskjerma av fjell og skog, men det er ikkje ønskjeleg for dei med bustadbygging for nært opptil området deira.

(forts. side 5)

Her står vi samlet oppe på et av de øverste platåene i «amfi», klar til å høre etter.

Jan Idar Apeland fra Norstone (i midten) forteller

Brudd- og sprengningsleder Gaute Guddal forteller om ting man må tenke på før man skal sprengre. Det er viktig å bore riktig antall hull i rett mønster og bruke rett mengde sprengstoff for å få minst mulig finstoff etter sprengningen.

Her ser man boremønsteret som små hauger oppe på bruddkanten.

Vi ser mot sørøst (antar jeg), og kan ane dybden av bruddet til høyre i bildet med bruddkanten der det er klargjort for sprengning.

Me dreg til Amerika !

(Forts. fra September)

«Me dreg til Amerika» er et av kapitlene i boka «Med Suldal i hjarta» av Johan Veka og vi har klippet ut i fra den. Kapitlet er også gjengitt i «Stavanger Aftenblad» den 11. desember 1973.

Bidrag fra Anna Børkja:

Og med biletet av nybyggjaren høyrer og Leilulvsonen dei kalla, som fall i borgarkrigen. Men då må me attende til 1860-åra. Ein gut frå Steinbru var og med i borgarkrigen. Han kom fra det med livet.

«Men de' va' ugotleg når kulene kom», vert det hermt etter han. Både Leilulvsonen og Steinbruguten var frå Suldal. Og så var det med Kari Tjerandsdotter Mo òg. Ho vart enkja, og kom til Elroy i Wisconsin i 1873 med ein stor barneflokk. Elroy var på den tid eit sentrum i eit nytt settlement. Og Kari og sønene hennar gjekk i gang med handel og gjestgjeveri, og fekk attåt agenturet for ei emigrantline. Knut Hamsun kom til Amerika i 1882. Han dreiv med så mangt der borte, var sporvognskonduktør i Chicago, skreiv artiklar i avisene og heldt føredrag i norske settlement – og var krabugut hjå Kari Mo i Elroy. Las om nettene, sovna på lageret om dagane. Dei var lite hjelpete med han og let han fara...

Det var dårlege tider i Rogaland i 1860-åra, og fattigbudsjettet var stort i kommunane, dåvisst i Ryfylke. Nå var det Amerika å lita på. Men ein skulle ha billett, og det kosta pengar. Det var ikkje alle som fekk billett sendande frå skyldfolk og kjenningar derborte. Her såg kommunen ei oppgåve. Ein tenkte på fattigbudsjettet som auka og auka. Enn om ein kosta

Amerika-billett på sume av dei som «hadde av kassen», som dei sa! Så var ein fri dei, tenkte ein i kommunestyra, m.a. i Sand, Sauda og Suldal. I 1867 løyver kommunestyret i Suldal 150 spd. til Amerika-billetter til ein husmannsfamilie som i fleire år hadde vore «tunge på kassen». Ein tenkte 'kje på distriktsutbygging i dei tider!

Amerika-breva gjev verdfulle opplysningar om dei økonomiske og sosiale tilhøva mellom nybyggjarane, og om dei kulturelle. Eg tenkjer her særleg på dei som kom til statane i Midt-Vesten frå Rogaland. Breva var brua mellom dei og heimlandet. Ei bru ein gjekk i stille stunder. Og i breva finn me ofte små kapittel om den einskilde – om han som vann seg fram til velstand, om han som ikkje gjorde det, om han eller ho som lengta heim att. La meg her ta med nokre ord om husmannsguten frå Hylsfjorden, farmaren i Wisconsin. Han var rik og åtte store vidder med framifrå god jord. Og han hadde alt i hus og husbunad som pengar kunne gje. Nå låg han på det siste. Han kom i hug Hylsfjorden og husmannsplassen der, med stova og løa. Og han kom i hug då han sprang der som smågut. Han såg apalen i blom og med frukt. Og stikkelsbærbuskane såg han. Han såg 'kje storfarmen sin i Wisconsin nå. Nå var det berre ein husmannsplass i ein trong fjord i «Gamlelandet» han såg. Ein heim med dei dei mange minne. Det var dei han gledde seg ved nå. Og dei var for han som ei leiarstjerne inn til ein betre heim.

Og var breva ei bru, så var «Decora-Posten» det òg, eit blad som tok til å koma ut i 1874.

Det var svært populært i Midt-Vesten-statane. Og dåvisst den tida «Husmannsgutten» gjekk der som følgjetong. Mange av nybyggjarane fann seg att i «Husmannsgutten». Her var draum og dåd, elsk og glede. Og her såg nybyggjaren seg sjølv som «Gutten som ville frem». Decorah-Posten kom opp i dei vanskar som alle norsk-amerikanske blad har hatt. Det hadde likevel eit høgt tingartal lenge. I 1946 var det på 43 000. Og 3 000 her i landet. Men i fjor gjekk det inn i «Western Viking», eit blad med det meste på engelsk.

✦ Men det var «Visergutten» som just som var «husorgan» for rogalendingane i Amerika. Det var noko jovialt over stoffet der, noko heimkoseleg. Bladet hadde meldarar i dei fleste bygder i Rogaland, og i byane. Personalia var det sentrale i stoffet. Her var dåp og konfirmasjon, bryllaup og gravferd. Og her hadde Th. Halvorsen i Sand «Helsing fraa Sand» i dikt og prosa i mange år. I «Visergutten» stod det fortalt om norsk-amerikanaren som kom heim til jul, og var med på juletrefesten på hedehuset eller i ungdomslaget. Me tykkjer me ser òg ennå, med gull i tenner og sigar i munnen, og med pelskrage på frakken – sjølv om det ikkje stod i «Visergutten». Og sjølsagt hadde bladet referat frå stemmer i dei mange bygdelaga i Amerika, og stoff frå den kyrkjelege sektor i settlement og byar. «Visergutten» gjekk inn for mange år sidan.

Det er sagt og skrive mykje om utvandringa til Amerika, og om hopehavet mellom norsk-amerikanaren og heimlandet. Men tru om ikkje den norsk-fødde senatoren Knute Nelson er inne på det rette med dei orda han sende til Norge i ei helsing i 1914:

«Kjærligheden vaar til Norge er lik den kjærlighed en god søn har til sin mor, – kjærligheden til Amerika lik den en god hustru har til sin mann».

Slutt

«Visergutten» var som eit «husorgan» for rogalendingane i Amerika, skriv Johan Veka i denne artikkelen. Bladet hadde meldarar i dei fleste bygder i Rogaland.

Th. Halvorsen (1867-1938) sine brev frå Sand var mellom dei beste og mest velskrivne. Dei er ei unik kjelde til dagleglivet på Sand på 1920- og 1930-talet, med detaljar både om folk og hendingar.

Her eit lite døme, datert 23. januar 1930, og trykt i avisa 27. februar:

«Godt nytaar! Det gamle aar gik ut med regn og det nye gik ind med samme slag. Og det regner den dag idag. Det er bare væta hvor en snur sig. Markene er saa opblødt at det svakkar under skoene der vi gaar. Ja, det er som Pera-Lars eller Lars Pedersen sier: «Besta de' rigne saa kjem de' ei bjoja».

Det har holdt paa at regne i flere maaneder, og vi synes det kunde vært nok for længe siden. Men hvad vi synes og ikke synes det spiller ingen rolle for regnet det strømmer ned på os uten hensyn til Per eller Paal.

Vi gaar bare og venter paa at han Rasmus paa Fiskeberget skal vise seg i hvite skjortærmer derborte på bergskrenten paa Fiskeberget, hvor han Rasmus ikke saa sjelden staar og speider over hav mot Danmark – det vil si mot Kraake og Holmane paa den andre siden av fjorden.

Vi kan se ham fra vinduet og har han den hvite skjorten paa, er vi næsten sikker paa at det blir fint veir. Vi har raaka Rasmus og Anna 2-3 ganger i sommer, da baade de og vi var ute og rodde».

CARICA

Carica AS – Cruiseeksperter

Vi har cruise over hele verden

Jakob Askelands vei 9, 4391 Sandnes
Tlf. 51 63 74 00, post@carica.no

www.carica.no - Gratis parkering

Referat frå medlemsmøte ...

(forts. fra s. 3)

President Sigbjørn takka Apeland for ei svært interessant omvising og for at me vart så godt tekne imot. For dette overakte han blommar og Apeland kvitterte med at det var kjekt for dei også å ta imot besøk.

Bildet er tatt mot Amdal - som er rett bak horisonten. Vi ser her «amfiet», dvs. hyllene som fremkommer når det sprenges dypere og dypere. Til høyre, litt nedenfor midten av bildet sees de små haugene som angir boremønsteret.

Bilde tatt fra bussen av ett av fugle- og svalereirene, eller hotell som de kaltes. Disse er satt opp for å ta vare på miljøet. Det var flere av dem.

Deretter vart det halde eit kort møte der Jan Langvik, Torleiv Pundsnes og Anne Berit Warland Sæbø vart valde inn i Valkomitèen 2014. Dei skal koma med forslag på kandidatar til verva på neste medlemsmøte 8. oktober. Sjølve valet vil skje i november.

I oktobermøtet vil Odd Harald Olsen gje oss glimt frå Amerika. (Red. anm.: ***-Han vil trenga framvisarutstyr, seier han. Matr. forvalter bes om å undersøke at det er tilgjengelig.***)

Matkomitèen må få gjera seg kjent med kjøkkenet på skulen i Bjørheimsbygd før neste møte som skal vera der.

Kasserar Ingrid opplyste om økonomien i laget som viste at det var kr 22.705,45 på konto den dagen.

Kvelden vart avslutta med at Astrid leia forsamlinga i allsong med songen "Nisser og dverge bygger i berget" av Henrik Wergeland.

Jens Inge Børkja (sekretær)

Gratulerer

Vi gratulerer
så hjertelig med dagen i
Oktober

Ole Dagfinn Østhus	03.
Tanke Levik	10.
Egil Pedersen	18.
Ingrid Nag	26.
Ola Lekvam	27.
Astrid Sagård	28.

AKTIVITETKALENDER – rev. 2

Høsten 2014

20.08	Mølleparken Tau	Guidet omvising	Møte i kaféen i Låven
10.09	Norstone Nordmarka Tau	Bedriftens folk	informerer
08.10	Bjørh.bygd skule	Odd H. Olsen	Glimt fra Amerika
12.11	Bjørh.bygd skule	Geir Øy	Om forfatterJakob Sande
10.12	Vaulali	Terje og Kristin Solheim	kommer Ikke avklart progr.

IDÉ – banken

Har du en god idé eller et godt forslag om noe vi kan benytte oss av i Ryf. Lodge?

Ta kontakt med presidenten -

Sigbjørn Schmidt
4137 Ardal i Ryfylke
s.schmidt@online.no

Tlf. 51752446 / 95267992

USA-Fox River kirke fyller 175 år

Sons of Norway HQ 2014 Juleornament til salgs

Klipp

Flere i Ryfylke Lodge har vært med Terje Solheim Tours med Odd Harald som guide rundt omkring i midvesten. Blant anna høsten 2004 var flere med på «Ryfylkingane sin Amerikatur» pluss høsten 2011 «Ryfylketuren til midvesten i USA». Begge gangene besøkte vi i distriktet LaSalle County, Norway, **Fox River** hvor Cleng Peerson kom med «The Sloopers» i 1834. Tror Terje og Odd Harald har vært minst en tur til.

Der var det interessant å besøke en kirke som ikke lenger brukes som kirke men som et museum med informasjon om det første ordentlige settlementet.

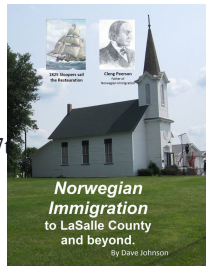
Denne kirken er det nå skrevet bok om i anledning av at den i disse dager fyller 175 år. Det er Cleng Peerson Lodge 5-525 som selger boken. Går man inn på linken: <https://www.facebook.com/pages/Sons-of-Norway-Cleang-Peerson-Lodge-5-525/189460757805628>

får man vite at : *The book is finally published and now available. Full and facts, pictures and stories. Learn about our Norwegian immigration to LaSalle County and beyond. The cost is only \$10, proceeds go to the Norsk Museum ever growing upkeep.*

To order books, just email me offline at david7dog@yahoo.com so we can figure out pickup or postage costs. Thanks

Under linken kan man videre lese:

The Fox River Lutheran Church will be hosting their 175th Anniversary Gala on Saturday September 27th and Sunday September 28th. Dinner on the 27 full buffet catered by Kathy Hanson. Tickets will be available shortly. Following dinner at 6:30 p.m. will be a play as presented by members of the Fox River Lutheran Church congregation.

Sons of Norway HQ tilbyr 2014 Juleornament

e-mail fra :

Sons of Norway <mbrandjord@sofn.com>

This year's ornament beautifully displays **Agder style of rosemaling**. Some of the important identifying characteristics of Agder painting include variations of the tulip which were often flat at the base, designs are most often painted on dark green or dark blue backgrounds, and the leaves and flower centers are divided down the center, with each half painted a different color often with honey-comb or pine-cone-like details decorating them.

To get your own ornament, or to purchase them as gifts for your friends and family, all you have to do is call 800-945-8851.

Members can order ornaments for \$14.99 + S&H

«**Budstikka**» sept. 2014 - medl.bladet til Leiv Eiriksson Lodge 8-021, Sandnes og Jæren, forteller at de planlegger en tema tur til USA i sept. 2015. Tema for turen er: **I Fotsporene til Cleng Peerson**. Forfatter Sverre Mørkhagen vil være med som guide på denne turen. Han har tidligere gitt ut 2 bind om utvandringen fra Norge til USA. Bind 3 kommer ut nå i høst, og vil bli presentert på medlemsmøtet 23.okt. (Red. anm.: Leiv Eiriksson) og på **slektstransdagen 25. okt i Sola Kulturhus**

Som det framgår av temaet, så starter turen ved Ellis Island og frihets gudinnen, og følger fotsporene videre opp Hudson River, Erie Canal, Kendall, Rochester ,NY, til Fox River Valley i LaSalle, IL, Sugar Creek, Lee County, IL, Iowa opp til Stoughten, WI og hjem fra Minneapolis. De skal en tur både på Hudson River og Erie Canal. Turen vil bli på 14 dager.

Slektstransdagen anbefales alle som vil begynne med slektstransking. Der vil du få mye god hjelp (red. anm.)

I «**Dalbuen Nytt**» sept. 2014- under «Informasjon fra Presidenten», kan vi lese at de har mottatt informasjon fra reiseselskapet Borton Overseas i USA vedrørende et 13-dagers cruise m/Fred Olsen langs norskekysten i mai 2015. Tilbudet til SON's medlemmer. Interesserte kan ta kontakt med Tordis for nærmere informasjon.

Selv om det er Dalbuen som har mottatt denne informasjonen, regner red. med at hvis interesse, kan Sons-medlemmer fra alle D8-lodger melde se på.

I «Haugaland Nytt» nr. 10 oktober 2014

kan vi lese at «Alle tidligere utgaver av «Haugaland Nytt» **unntatt nr. 8/1993 og 12/2003 som jeg ikke har klart å få tak i** – er nå tilgjengelige både som words-filer og PDF-filer. Hvis det er noen som vil ha kopier, er det bare å si fra! - melder redaktøren av bladet.

I «**DIS-Posten**» sept. 2014 – skriver de om – **Rensing av gravstener**. Nettstedet Slekt1.com skrev følgende om denne saken (som i sin helhet sto å lese i TimesNews):

En ivrig bidragsyter for www.findagrave.com ønsket å gjøre teksten på gravstøttene mer lesbare før han fotograferte dem. Mannen hadde derfor med seg en stålborste på sitt besøk ved en kirkegård i Surgoinville i USA. Det endte med at flere stener som var nær 300 år gamle ble skadet. Inskripsjonene på flere av dem er nå nærmest usynlige etter mannens børsting. Enkelte av stenene tilhørte veteraner fra den amerikanske borgerkrigen. Det er viktig å huske på hva Retningslinjene for gravminnefotografering sier: «*Det er etter loven ikke tillatt å vaske, skrape eller lignende på gravminnene. For eksempel fjerning av mose eller fjerning av beplantning. Man skal behandle gravminnene med forsiktighet og respekt.*»

«**DIS-Posten**» – skriver også om – Folketellingen fra 1801: **Den skannede utgaven av folketellingen fra 1801 er nå publisert.**

Den skannede versjonen skjuler seg bak lenken «Bla» i Finn Kilde. Enda flere kirkeboksdata er lagt ut, i hovedsak fra perioden 1801-1814. Digitalarkiver melder dette på sin Facebook-gruppe:

«*No kan du bla i den skanna utgåva av 1801-teljinga. Om du finn feil i avskrifta av teljinga, vil me svært gjerne høyra frå deg.*»

Gammelt-nytt fra avisen "Minnesota Posten" – Diverse nummer og årganger

Trykket i Minneapolis

Artiklene i "Minnesota Posten" ble trykket på norsk og engelsk. De som var på engelsk, blir på engelsk også her i medlemsbladet. Tilsvarende for de som var på norsk.

Det viser seg at avisnummerene ikke stemmer. Av en eller annen grunn endres de, bl.a. slik at aviser for August 1961 har fått lavere nummer enn de i Juni. Også noen årgangsnummer ser ut til å ha blitt endret.

Nr. 47-5. årgang 1. juni 1961

Norsk pike på film med Elvis Presley

17-årige Jenny Maxwell, datter av norsk-amerikaneren John Maxwell, får nå sitt livs sjanse på film. Hun spiller i «Blue Hawaii» mot ingen ringere enn Elvis Presley. Jennys far er fra Bergen og moren fra Haugesund. Jenny har vært i Norge, og hun snakker norsk uten vanskeligheter. I showbransjen har hun vært siden hun var 14 år. I «Blue Hawaii» er hun Elvis Presleys elskerinne. I virkeligheten er hun gift med en regissør og bosatt i California.

Nr. 48-5. årgang 8. juni 1961

Norge har verdens kjekkeste mannfolk.

- Hvorfor gifter så mange danske piker seg med norske menn?

Den danske journalisten Eva Bendix gir følgende svar: Det er ikke noe å undre seg over. De norske mannfolkene er vel de kjekkeste i verden omtrent. Virkelige mannfolk. Som fjell alle sammen. Bare sånn som de kler seg. Traust liksom. De virker som de kommer rett fra de norske vidder alle sammen.

Nr. 32-4. årgang 24. august 1961

Bare 800 nordmenn får skjortene sydd

90 % av mennene i dagens Norge kjøper strykefrie skjorter, og så vidt det opplyses skal det bare eksistere et eneste skjorteskredderi igjen i Norge og det fins i Oslo. Her kommer ca. 800 menn i Norge i dag og får sine skjorter håndsydd, som kommer på vel 100 kr. stykket med eksklusivt stoff.

Tanker gikk fra sjømann. Svømte etter.

Den 22 år gamle sjømannen Willi Nielsen Odd fra Bergen mistet skoene og skjorta forleden i et desperat forsøk på å ta igjen motortankeren «Fosna» da det store tankskipet gikk til havs uten ham, melder Ass. Press fra Genua. Odd nådde akkurat tidsnok til å se «Fosna» stå ut fra havnen. Han ropte og plystret, men ingen hørte ham. Så kastet han sko og skjorte og hev seg i vannet for å svømme etter båten. Halvannen nautisk mil fra land ble han halt utslitt om bord i en slepebåt. «Fosna» fortsatte og sko og skjorte var borte.

Nr. 16-7. årgang 15. februar 1962

Bilisten gikk med mus i bukse.

En mann fra Kongsberg kjente en dag under biltur at noe krafset inne i buksebenet. Mannen stoppet bilen, gikk ut og undersøkte saken nærmere. Det endte med at mannen måtte ta av seg bukse ute på landeveien i kulda for å få den ubudne gjesten – en mus – fjernet.

Nr. 17-7. årgang 22. februar 1962

Hiltons foreldre var fra Kløfta.**Nå vil hotellkongen bygge storhotell i Oslo**

Også den amerikanske hotellkongen og mangemillionæren Conrad Hilton har norsk blod i årene, hans foreldre kom fra Kløfta. Nå er Hilton på jakt etter hotelltomt i sine foreldres hjemland, nærmere bestemt i Oslo hvor en representant for Hiltonkonsernet har feste seg ved en spesiell tomt, men den er i dag bebygget. Så nærmeste fremtid vil vise om Hilton klarer å få overtalt eierne til salg.

Nr. 13-7. årgang 1. mars 1962

De første Teler kom for 125 år siden.**Det var for det meste unge folk med små barn**

Man leser om frukthager, kjøkkenhager og blomsterhager, men ved den canadiske grense som knytter North Dakota sammen med den canadiske provins Manitoba, er den eneste hage i verden som noen gang er inviet som et symbol for internasjonal fred og forståelse, «Den internasjonale fredshage».

Den ligger gjemt i de gjemt i de skjønne Turtle Mountains på begge sider av grensen mellom North Dakota og Manitoba provins – 888 acres skjenket av staten North Dakota og 1,451 acres skjenket av Manitoba – til sammen 2,339 acres.

I hagens centrum ved inngangaporten er der muret opp et monument av sten, hvorpå der er en plate med følgende innskrift:

«Til Gud i sin herlighet vi to nasjoner invier denne hage som et fredens symbol på et evigt vennskap, og vi erklærer at så lenge som mennesker lever, vil vi aldri gripe til våpen mot hverandre.»

Når man kjører hovedvei nummer 3 gjennom Turtle Mountains som er bevokst med skog, og mange små fjellvann som ligger der speilblanke og vinker til en, får man følelse av å være i Norge.

Omtrent ti mil vest fra disse åsrygger ligger den skjønne og mange-armede innsjø, Lake Metigoshe med sine turist hytter, moteller og småbåter, hvor turister flokker seg sammen på sommerstid, feirer og bader seg i vann og sol.

Så å si midt mellom disse attraksjoner, ligger byen Bottineau, N. Dak, lunt ved foten av disse åser eller fjell, og til denne by er det at Telene har fått innbydelse til å feire sin fem-og-førtiende årsdag, den 15. og 16. juni 1962. Selvfølgelig ble innbydelsen mottatt med takk.

En annen høitidelighet som vi vil feire ved dette stevne, er en minnefest som en hyldest til de første utvandrere fra Telemark.

I juni 1837 utvandret 54 personer fra bygden Tinn i Telemark til det da mest ukjente Amerika. I følget var 30 under 20 år og 20 av barna var under 10 år gamle.

I juni 1962 blir det altså 125 år siden denne eventyrlige ferd fant sted. Det skulle således være en æresak for alle Teler i USA og Canada å komme sammen og hedre disse banebrytere, og feire disse to historiske begivenheter.

Det Nordvestre Telelag vil sette alt inn på å arrangere en stevnefest som er Telefolket fullt verdig, i håp om at Teler vil møte frem fra fjern og nær; og vise at ennå er her folk av telebyrd, som holder det gamle heimland i akt og ærer de gamle pionerer av hvis rot de er utsprungne. Samt de oppholder og verner om de gamle tradisjoner i sang, spel og lek.

Vi vil se frem mot disse to dage blant menn og kvinner, unge og gamle, som er interessert i sitt folk og sin slekt.

Hans H. Haugen,

Grenora, N. Dak., sekr. Det Nordvestre Telelag av Amerika

Returadresse:
JENS INGE BØRKJA, Øvre Børkja, 4130 Hjelmeland

Sendes til:

VELKOMMEN TIL MEDLEMSMØTE ONSDAG 08.10-2014 KL. 19.00 MRK. - **Sted: Bjørheimsbygd skule, Bjørheimsbygd**

Saker: -
Valgkomitéens forslag til styrekandidater.
Foredrag: - «Glimt fra Amerika» Odd Harald forteller fra sitt opphold nylig der borte.

Velkommen til deg - og ta med venner.

STYRET

 RYFYLKE	Jørpeland RYFYLKE bakeri & konditori Avd. JØRPELAND Bakeri tlf 51 74 72 87 Kafé tlf 51 74 64 24 Fax tlf 51 74 91 44 Brød og kaker - varmretter Åpent hverdager 08-16.30 Torsdag 08-19 Lørdag 08-15	Tau JONSOKBERGET kafé Tlf. 51 74 24 22 Åpent hver dag fra 11-15 Middag Torsdag er lomledag Ryfylke Kafé & Konditori Avd. Jonsokberget Tlf. 51 74 24 22	Tau Avd. TAU Tlf. 51 74 38 08 Brød og kaker Åpent hverdager 08-16 Fredag 08-17 Lørdag 09-14	Tau TAUTUNET kafé Tlf. 51 74 23 40 Åpent hver dag 11-15 Middag Onsdag er lomledag Ryfylke Kafé & Konditori Avd. Tautunet Tlf. 51 74 23 40
--	--	---	--	---

OPPLEVELSESREISER TIL USA

SOLHEIM TOURS

Kristin og Terje Solheim

Mobil telefon: (+47) 90138683

Postadresse: Solheim Gård, 4820 Froland

E-post: tesolh2@online.no www.solheimtours.com